

Odborná způsobilost v prevenci rizik - úskalí jedné odborné kvalifikace

 13.04.2015

RISK PREVENTION competence - complexity of one PROFESSIONAL QUALIFICATION

Irena Kuhnová¹

¹ Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i. kuhnova@vubp-praha.cz

informační zdroje

kvalifikace

odborná způsobilost

povolání

pracovní činnost

prevence rizik

Abstrakt

Na základě analýzy relevantních právních předpisů a známých skutečností je odborná způsobilost v prevenci rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci podle zákona č. 309/2006 Sb. identifikována jako profesní kvalifikace pro výkon stejnojmenného povolání nebo pracovní činnosti. Samotná identifikace i závěry vyvozené z analýzy poukazují na nutnost přehodnocení současného přístupu kompetentních subjektů k profesním kvalifikacím pro oblast BOZP a na potřebu zajištění odpovídající informovanosti trhu práce i širší veřejnosti.

Klíčová slova: prevence rizik, odborná způsobilost, povolání, pracovní činnost, kvalifikace, informační zdroje

Abstract

Based on the analysis of relevant legislation and the known facts, the professional qualification in risk prevention in the field of occupational safety and health under Act no. 309/2006 Coll. is identified as the professional qualification for the exercise of the same named profession or working activity. The actual identification and the conclusions drawn from the analysis point to a reassessment of the current approach of the competent bodies to professional qualifications in the OSH area and the need to ensure adequate awareness of the labor market and the wider public.

Keywords: risk prevention, competence, profession, professional activity, qualification, information resources

Úvod

S pojmy¹⁾ „odborná způsobilost v prevenci rizik“ a „odborně způsobilá osoba v prevenci rizik“ se odborná veřejnost i český trh práce učí pracovat od 1. ledna 2007, kdy nabyl účinnosti zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [1]. O několik měsíců později²⁾ nabyl účinnosti také zákon č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání [3]. Ten hraje klíčovou úlohu při nastavování požadavků na odbornou (a zvláštní odbornou) způsobilost podle zákona č. 309/2006 Sb. [1]. Odborná způsobilost k zajišťování úkolů v prevenci rizik je v

oblasti BOZP významnou odbornou kompetencí, a to tak významnou, že byla na základě zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace [4], uznána jako regulovaná činnost a zařazena do registru regulovaných povolání a činností v ČR³⁾ [8]. **Bez této odborné kvalifikace, resp. kompetence, nemohou fyzické osoby zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnance podle zákona č. 309/2006 Sb. [1].** Tato zákonná podmínka se vztahuje na státní příslušníky členských států Evropské unie, včetně České republiky, Evropského hospodářského prostoru (EHP - Island, Lichtenštejnsko a Norsko) a Švýcarska, kteří chtějí toto (nebo jakékoliv jiné) regulované povolání nebo činnost vykonávat v České republice.⁴⁾

Analýza klíčových pramenů a zdrojů a z ní vyvozené závěry (viz dále) poukazují na rezervy v náhledu na fenomén odborné způsobilosti v prevenci rizik a současně na problém otevřenosti hlavních informačních bází a nástrojů pro monitoring a evidování požadavků na výkon jednotlivých povolání na trhu práce a pro předávání a sdílení informací o kvalifikačních požadavcích na tato povolání (a pracovní činnosti) [6,7], z hlediska úplnosti a správnosti jejich obsahu a možností jeho optimalizace.

Důležité pojmy a další vstupní informace

K pochopení a rozkrytí předmětu analýzy je nutné seznámit se ještě s dalšími skutečnostmi a především s výklady některých pojmů.

Kvalifikace

Souhrn kvalifikačních požadavků (**způsobilostí**, resp. **kompetencí**).

Zdroj: [12]

Kvalifikační požadavky

Každá kvalifikace je definována jednotlivými kvalifikačními požadavky. Tyto požadavky se nazývají způsobilosti, resp. kompetence – jde o pojmy vyjadřující totéž. Kvalifikace jako způsobilost pro určité profesní uplatnění se tedy skládá z jednotlivých kompetencí (způsobilostí). Tyto způsobilosti (kompetence) jsou dvojího typu:

Odborné kompetence (způsobilosti) – určují, co by pracovník měl umět po odborné stránce (např. diagnostikování poruch automobilu, měření elektrických veličin, vedení podvojného účetnictví aj.)

Obecné kompetence (způsobilosti) vymezují, co by pracovník měl zvládat nad svojí odbornost; jinými slovy, jde o způsobilost zvládat určité komplexy činností bez ohledu na jejich odborné zaměření (např. týmová práce, rozhodování, analyzování problémů, řízení lidí aj.). Obecné kompetence (způsobilosti) pro různé oblasti uplatnění nejsou vyžadovány ve stejné úrovni náročnosti. Byly zvoleny tři úrovně:

- elementární,
- pokročilá,
- špičková (vrcholová).

Zdroj: [12]

Profesní kvalifikace

Odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních, v rozsahu uvedeném v kvalifikačním standardu.

Zdroj: [3]

Národní soustava kvalifikací

Veřejně přístupný registr všech úplných profesních kvalifikací a profesních kvalifikací potvrzovaných, rozlišovaných a uznávaných na území České republiky. Národní soustava kvalifikací (dále též NSK“) formuluje požadavky na odborné způsobilosti jednotlivých kvalifikací bez ohledu na způsob jejich získání. Popisuje, co je potřeba umět pro výkon povolání anebo jejich části, tj. pro dílčí pracovní činnosti. NSK v souladu se zákonnou úpravou rozlišuje:

- *úplnou profesní kvalifikaci* (způsobilost vykonávat určité povolání – např. pekař; cukrář; řezník – uzenář; zedník),
- *profesní kvalifikaci* (způsobilost vykonávat určitou pracovní činnost nebo ucelený soubor pracovních činností uplatnitelných na pracovním trhu, např. výroba jemného pečiva; zpracování drůbeže; omítkář). Některé profesní kvalifikace mohou být nutnou součástí úplné profesní kvalifikace.

Řešitelem projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Národní soustava kvalifikací“ je Národní ústav pro vzdělávání.

Zdroje: [3,10,12]

Národní soustava povolání

Veřejně dostupný a soustavně aktualizovaný registr povolání vyskytujících se na českém trhu práce. Národní soustava povolání (dále též „NSP“) vzniká v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Je budována paralelně s Národní soustavou kvalifikací v rámci stejnojmenného projektu realizovaného pod vedením Ministerstva práce a sociálních věcí. Obsahuje informace o povoláních uplatnitelných na trhu práce a požadovaných kompetencích. Slouží pro podnikovou praxi, při poradenských službách a při ovlivňování trhu práce. Základním prvkem struktury NSP je povolání. Povoláním je podle § 5 písmeno f) zákona o zaměstnanosti standardizovaný souhrn pracovních činností podle jejich obvyklého seskupení na trhu práce, jejichž výkon předpokládá určitou odbornou a další způsobilost. Společně s Národní soustavou kvalifikací, která navazuje na Národní soustavu povolání, přináší důležité informace o kvalifikačních požadavcích, které se následně promítnou do všech úrovní vzdělávání. Národní soustava povolání se tak stává významným zdrojem informací pro oblasti lidských zdrojů a profesního vzdělávání ve všech jeho stupních, významně posiluje roli zaměstnavatelů v těchto oblastech a stává se základnou pro budoucí mobilitu a flexibilitu na trhu práce v kontextu celé Evropské unie.

Zdroje: [7,11]

Výsledky analýzy

Rozbor ustanovení právních předpisů [1,3,5], shora jmenovaných pojmů a obsahu relevantních národních registrů [6,7,8] přináší následující zjištění nebo potvrzení už známých faktů.

- **Odbornou způsobilost v prevenci rizik nelze získat v procesu (systému) výchovy a vzdělávání v rámci vzdělávací soustavy České republiky, tj. nelze ji nabýt v etapě počátečního vzdělávání.** Teoreticky je možné se na výkon činnosti nebo povolání „osoba odborně způsobilá v prevenci rizik“ [7]⁵⁾ připravovat v některém oboru vzdělávání na stupni středního odborného nebo vyššího odborného vzdělávání [17]⁶⁾, a na stupni vysokoškolského vzdělání [10,18]⁷⁾, hlavní překážkou získání odborné způsobilosti v prevenci rizik v počátečním vzdělávání je však požadavek odborné praxe v příslušné délce odvislé od dosaženého stupně vzdělání – viz příslušné zákony [1,5]. **Dosažený stupeň (počátečního) vzdělání je zde proto pouze východiskem pro získání profesní kvalifikace odborně způsobilé osoby v prevenci rizik jinou cestou (na základě zkouškou prokázaných dovedností a znalostí)** a vlastně až v etapě dalšího vzdělávání.

- Detailní požadavky a podmínky pro získání odborné způsobilosti k zajišťování úkolů v prevenci rizik upravuje zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [1] a na jeho základě vydaný prováděcí předpis [2].
- **Odborná způsobilost v prevenci rizik je činností (pracovní činností), a je identifikovatelná i jako povolání.** Jako činnost a/nebo povolání ji deklarují Národní soustava povolání^{5a)} [7] a Databáze regulovaných povolání a činností [8]. Příslušnost odborné způsobilosti v prevenci rizik do kategorie činností lze vysledovat i v zákonu č. 309/2006 Sb. [1], příslušnost do kategorie povolání vyplývá zejména z odstavce 2b, paragrafu 4, zákona č. 179/2006 Sb. [3] (viz poslední odrážka).
- **Z kvalifikačního hlediska je odborná způsobilost v prevenci rizik profesní kvalifikací.** Vyplývá to z definice pojmu „profesní kvalifikace“ (viz kap. Důležité pojmy). Odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání nebo více povoláních je - transponováno do oblasti BOZP - odbornou způsobilostí pro plnění úkolů v prevenci rizik v rámci stejnojmenného povolání nebo vykonávání stejnojmenné činnosti.
- Podle znění odstavce 2b, paragrafu 4, zákona č. 179/2006 Sb. [3], cit.: „Získání úplné profesní kvalifikace pro určité povolání se potvrzuje též ... dokladem o dosažení příslušného stupně vzdělání uvedeným v Národní soustavě kvalifikací, vydaným po absolvování počátečního vzdělávání a získáním příslušné profesní kvalifikace, nebo příslušných profesních kvalifikací, které jsou potvrzeny podle tohoto zákona, uvedené v Národní soustavě kvalifikací⁸⁾“ je **na odbornou způsobilost v prevenci rizik možné pohlížet jako na úplnou profesní kvalifikaci.** Profesní kvalifikací (viz citace) je zde předmětná odborná způsobilost v prevenci rizik dosažená a prokázaná v souladu s požadavky zákona č. 309/2006 Sb. [1]⁹⁾

Význam potřeby identifikování a prezentování odborné způsobilosti v prevenci rizik jako profesní kvalifikace

Dříve citovaná definice pojmu „profesní kvalifikace“ [3] potvrzuje, že touto kvalifikací se rozumí odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání nebo více povoláních, a zakládá opodstatněný předpoklad, že jako každá profesní kvalifikace bude figurovat v přehledu profesních kvalifikací Národní soustavy kvalifikací [6]. Zde jsou veřejnosti v souladu s cíli NSK prezentovány: kvalifikační standard této odborné způsobilosti, hodnotící standard, autorizované osoby a další informace. Odbornou způsobilost v prevenci rizik však v této už několik let budované soustavě nenacházíme, ačkoliv nemůže být pochyb, že o profesní kvalifikaci jde. Další zdroj [9]¹⁰⁾ sice odbornou způsobilost k zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP zmiňuje a blíže popisuje, ale není z něj zcela zřejmé, zda ji vedle povolání identifikuje také jako profesní kvalifikaci. **Nejenže tak ve skupině profesních kvalifikací pro oblast BOZP teoreticky i fakticky vzniká mezera, tímto nedopatřením dochází i k neúplnému informování veřejnosti, což přináší některé nežádoucí jevy. Zejména na trhu práce** můžeme být svědky chování, kdy je evidentně poptáván odborník na plnění úkolů v prevenci rizik, ale agentury práce a zaměstnavatelé hovoří o specialistech, bezpečnostních technikách a jiných kvalifikacích a profesích spojovaných s oblastí BOZP. Vyplývalo to z nedávného průzkumu provedeného Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v.v.i., [13] a i nadále je možné sledovat obdobnou praxi.

Neznalost zákona¹¹⁾ sice neomlouvá, ale **v dosud neukotveném a průběžně se vyvíjejícím prostředí evidence existujících povolání, pracovních činností a kvalifikací je poměrně obtížné se správně orientovat.** Připojí-li se **absence některých zásadních informací**, tak i zkušení personalisté, zaměstnanci agentur práce a zaměstnavatelé mohou chybovat. Mělo by však jít spíše o výjimku než o pravidlo a o výjimku s minimálním výskytem a tolerovanou jen dočasně. Změna zákona č. 309/2006 Sb. [1] zákonem č. 189/2008 Sb. [14] přinesla požadavek na skládání zkoušky z odborné způsobilosti opakovaně každých 5 let (§ 10, odst. 2). Tento legislativní krok v praxi znamená, že **po uplynutí pětileté doby platnosti dokladu o úspěšně vykonané zkoušce z odborné způsobilosti musí jeho držitelé, pokud i nadále chtějí působit na trhu práce a konkrétně v oblasti BOZP jako osoby odborně způsobilé v prevenci rizik, podstoupit tzv. opakovanou zkoušku po 5 letech. V opačném případě se nebudou moci prokázat potřebnou profesní kvalifikací.**

Plnění tohoto požadavku je právně vymahatelné od 1.7.2013, u osob, které získaly odbornou způsobilost v prevenci rizik do 30.6.2008 od 1.1.2014 [1]. Tato významná změna, jejímž cílem bylo zaručit kvalitní výkon činností a služeb prováděných v přímé spojitosti s prevencí rizik v oblasti BOZP, by se rovněž měla promítnout do oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a do chování trhu práce. Za současného stavu rozpracovanosti Národní soustavy kvalifikací [6] je pro zjištění, zda uchazeč o zajišťování úkolů v prevenci rizik v pracovněprávních vztazích i mimo ně má nebo nemá potřebnou kvalifikaci, vodítkem databáze držitelů platných i neplatných¹²⁾ osvědčení o odborné způsobilosti vydaných na základě zákona č. 309/2006 Sb. [1] dostupná na webu Českého Focal Pointu [15]. Z pohledu poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy je (může být) tento průběžně aktualizovaný zdroj podkladem pro živnostenské úřady, kde lze ověřit, zda je splněna podmínka odborné způsobilosti pro vydání nebo prodloužení živnostenského oprávnění pro předmět podnikání *Poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci* zákona č. 455/1991 Sb. [5], které jsou vázanou činností, a pro provedení zápisu, změny nebo výmazu do/v/ze živnostenského rejstříku.

Závěr

Národní soustava kvalifikací [6] je budována jako systémové prostředí pro:

- ▣ srovnatelnost výsledků učení dosažených různými cestami, umožňující uznávání skutečných znalostí a dovedností nezávisle na způsobu jejich získání,
- ▣ srovnatelnost kvalifikačních úrovní v ČR a v rámci EU,
- ▣ přenos požadavků trhu práce do vzdělávání,
- ▣ veřejnou informovanost o všech celostátně uznávaných kvalifikacích [10].

Veřejnost právem očekává, že bude prostředím spolehlivým. Zdlouhavý proces jejího budování a naplňování, a ne právě pružná reflexe aktuálních požadavků i předpokládaných (předvídatelných) změn však ke spolehlivosti nepřispívá. Pokud stát vyžaduje, aby plnění úkolů v prevenci rizik podle zákona č. 309/2006 Sb. [1] zajišťovaly pouze osoby s požadovanou kvalifikací, je **žádoucí, aby odborná způsobilost v prevenci rizik BOZP byla pod tímto nebo obdobným názvem především potvrzena (uznána) jako profesní kvalifikace a následně takto medializována, vč. uvedení ve stěžejních národních informačních zdrojích. K těm neopominutelným v tomto případě náleží Národní soustava kvalifikací** [6]. Podobu kvalifikačního a hodnotícího standardu pro profesní kvalifikaci „Odborná způsobilost v prevenci rizik“ bude možné stanovit na základě pregnantně a detailně vypracovaných pokynů k realizaci zkoušky a periodické zkoušky a rozsahu a způsobu ověřování teoretických znalostí a praktických dovedností, které přinese novela nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti¹³⁾ [2]. Zařazením jmenované profesní kvalifikace do této soustavy bude vedle informování možné účelné propojení toho zdroje s existujícími rejstříky (databáze držitelů platných i neplatných^{12a)} osvědčení o odborné způsobilosti vydaných na základě zákona č. 309/2006 Sb., příp. živnostenský rejstřík [16]) a zajištění širšího a pokud možno komplexního pohledu na kvalifikační požadavky pro plnění úkolů v prevenci rizik a na okruh osob, které je splňují.

Dovětek

Předmět stati byla odborná způsobilost podle zákona č. 309/2006 Sb. [1]. Pozornost přitom byla převážně věnována odborné způsobilosti pro plnění úkolů v prevenci rizik. V této souvislosti je třeba poznamenat, že zkoušku z odborné způsobilosti podle zákona č. 309/2006 Sb., lze složit pro plnění úkolů v prevenci rizik nebo pro činnosti koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi. **Analogicky lze proto tento rozbor vztáhnout i na poslední jmenovanou činnost (a povolání)** - viz Národní soustava povolání¹⁴⁾ [7] a Databáze regulovaných povolání a činností¹⁵⁾ [8].

Použitá literatura a zdroje

1. ČESKO. PARLAMENT ČR. Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
2. ČESKO. PARLAMENT ČR. Nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
3. ČESKO. PARLAMENT ČR. Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
4. ČESKO. PARLAMENT ČR. Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně kterých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
5. ČESKO. PARLAMENT ČR. Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
6. *Národní soustava kvalifikací* [online]. Praha : Národní ústav pro vzdělávání a Zlín, TREXIMA, c2006–2014 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.narodnikvalifikace.cz>>.
7. *Národní soustava povolání* [online]. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 2015-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://katalog.nsp.cz>>.
8. *Databáze regulovaných povolání a činností* [online]. Zlín : TREXIMA, c2004-2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <http://uok.msmt.cz/uok/ru_list.php>.
9. SAMKOVÁ, A. Základní informace k profesním kvalifikacím a odborné způsobilosti fyzických osob v oblasti BOZP. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2014, č. 3, s. 22-28. ISSN 0006-0453.
10. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha : Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, c2013–2015 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/>>.
11. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 2015-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/>>.
12. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, c2011-2015 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.nuv.cz/>>.
13. *Identifikace znalostí a dovedností specialistů pro BOZP a studie požadavků na znalosti a dovednosti specialistů pro BOZP dle současné praxe*. Praha : VÚBP, 2013. 20 s.
14. ČESKO. PARLAMENT ČR. Zákon č. 189/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. *Sbírka předpisů České republiky*

[online] [cit. 2015-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.

15. Český Focal Point pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. Bilbao : Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, c1998-2013 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/index.php>>.

16. Živnostenský rejstřík (oficiální stránka) [online]]. Praha : Ministerstvo průmyslu a obchodu [cit. 2015-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.rzp.cz/>>.

17. ČESKO. PARLAMENT ČR. Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.

18. Kódy studijních programů VŠ (k datu 28. ledna 2015) [online] [cit. 2015-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/kody-studijnich-programu-vysokych-skol-stav-k-28-leden-2015>>.

Poznámky pod čarou

1) Zejména mezi odbornou veřejností se vžila oproti dikci zákona č. 309/2006 Sb. tato jednodušší a kratší označení. Jmenovaný zákon hovoří o odborné způsobilosti k zajišťování a provádění úkolů v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnance, zkráceně pak o odborné způsobilosti k zajišťování úkolů v prevenci rizik. Vedle již uváděných jsou v textu dále používány i další obměny těchto výrazů, a to jak pro označení činnosti, tak pro označení osoby nebo osob (přesněji řečeno fyzické osoby a fyzických osob), které je vykonávají. V některých případech je výraz/název doplněn dodatkem „v oblasti BOZP“ nebo „pro oblast BOZP“.

2) 1. srpna 2007.

3) Jako regulovaná jednotka pro činnost nebo povolání s označením „Zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP“ (anglicky „Activities related to the protection and prevention of occupational risks“) s kódem 626. Uznávacím orgánem regulované jednotky je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

4) Ve smyslu primárního práva Evropského společenství (Evropské unie) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací je regulovaná činnost chápána jako výdělečná činnost, pro jejíž výkon stanoví právní předpis podmínku odborné kvalifikace, a u níž je splnění těchto požadavků kontrolováno státním orgánem, organizační složkou státu či subjektem nebo jinou organizací se státem spojenou.

5) 5a) V sekci Bezpečnost práce, ochrana majetku a osob, na stupni NSP 6 pod názvem „Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik BOZP“.

6) Nejlépe v oborech skupiny 39 Speciální a interdisciplinární obory nebo v oborech jiné nebo jiných skupin např. technické stroj 23, elektro 26 a jiných nebo obory sk. 68 právo, právní a veřejnosprávní činnost, 63 ekonomika a obchodní činnost). Na stupni středního vzdělávání musí jít o obory ukončené maturitní zkouškou.

7) Ve studijních oborech studijních programů zejm. bakalářského a magisterského studia s obdobným kódováním

(KKOV – klasifikace kmenových oborů vzdělání) jako u oborů středních a vyšších odborných škol.

8) Jakýkoliv zákon, schválený Parlamentem je obecně *závazným* právním předpisem. V době, kdy projekt tvorby NSK stále ještě probíhá [12], popisují některé formulace zákona ideální stav, který v daném čase (pozn. aut.: k datu 27.2.2015) není v souladu s realitou. Aktuálně zde nenajdeme úplný výčet profesních kvalifikací v jednotlivých oborech kvalifikace a k nim příslušejících kvalifikačních a hodnotících standardů, kompletní výčet úplných profesních kvalifikací, příslušný stupeň vzdělání a další plánovaný obsah. Z tohoto pohledu bude možné citovaný text vztáhnout na profesní kvalifikaci „odborná způsobilost v prevenci rizik“ až poté, kdy tato bude jako profesní kvalifikace potvrzena, a příslušné údaje o ní budou do NSK vloženy.

9) V dikci zákona č. 309/2006 Sb., § 10, odst. 1c, cit.: „doklad o úspěšně vykonané zkoušce z odborné způsobilosti“. V § 10a se dále upřesňuje, že cit.: „Dokladem o úspěšném vykonání zkoušky z odborné způsobilosti je osvědčení. Osvědčení se vydává na dobu 5 let.“.

10) Ministerstvo práce a sociálních věcí, které autorka článku [9] reprezentuje, je spojeno s veřejnou zakázkou na tvorbu Národní soustavy povolání (projekt NSP II). Prostřednictvím této soustavy a příslušných sektorových komisí promlouvá i do Národní soustavy kvalifikací. [9,10,12]

11) Zejména zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [1], ale i živnostenského zákona [5].

12) 12a) Osvědčení, kterým uplynula doba platnosti, jsou v databázi uvedena jinou barvou písma.

13) Předpis je t.č. (pozn. autorky: k datu 27.2.2015) v legislativním procesu. Navrhovaným datem účinnosti novelizovaného nařízení vlády je 1. červenec 2015.

14) V sekci stavebnictví, na stupni NSP 6 pod názvem „Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi“.

15) Jako regulovaná jednotka pro činnost nebo povolání s označením „Koordinátor BOZP na staveništi“ (anglicky „Coordinator for safety and health matters on the construction site“) s kódem 625. Uznávacím orgánem regulované jednotky je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Vzorová citace

KUHNOVÁ, Irena. Odborná způsobilost v prevenci rizik – úskalí jedné odborné kvalifikace. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online], 2015, roč. 8, č. 1. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-01-2015/uskali-oz-v-prevenci-rizik.html>>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

PhDr. Irena Kuhnová